

MAGASINET

MEDLEMSTIDNING FÖR PAPPERS AVD 68

NR. 3 2020

In memoriam
Roine Carlsson

Krönika

Känn kraften i våra gemensamma styrkor, blicka framåt och ta fighten!

Ordförande har ordet

Våra kamrater på Ortviken behöver ett nytt jobb!

Våra kamrater på Ortviken behöver ett nytt jobb!

Ortviken 26 augusti. En svart dag för många av våra SCA-anställda kamrater. Företagsledningen samlade dem och medde-

lade att produktionen av tryckpapper kommer läggas ned och att man avser att investera 1,45 miljarder i produktion av CTMP-massa till hygien- och förpackningspapper vid samma fabrik. Chock! Ca 700 arbetstillfällen försvinner i Sundsvalls redan hårt drabbade kommun. Arbetslösheten låg 2019 på 7,5% samtidigt som Norrtälje kommun hade 4,7% arbetssökande.

Att förlora jobbet är jobbigt och traumatiskt för de flesta. Man förlorar inte bara sin sysselsättning och inkomst, man riskerar också att förlora sin plats i samhället och en stor del av sitt personliga nätverk. Detta kan i värsta fall leda till depression med ångest och skamkänslor. Nu är det superviktigt att våra kompisar på Ortviken får all hjälp de kan få. Företaget måste förstå att många av de som ska skickas hem har tillbringat en stor del av sitt liv på fabriken. Det är just de som under goda år säkrade stora vinster åt SCA. Alla dessa fina Papperskamrater förväntar sig att företaget visar ansvar och gör allt för att minska de negativa personliga konsekvenserna av nedskärningen.

Samma förväntningar läggs på Sundsvalls kommun. SCA-anställdas skattebetalningar har bidragit starkt till kommunens utveckling genom åren. Det minsta kommunen kan göra är att tillsammans med SCA:s ledning ta fram ett kraftfullt omställningspaket som kan lindra det tuffa läget. Våra kamrater behöver nya jobb!

Arbetet betyder mycket för oss människor. Vi tillbringar mycket tid på arbetsplatsen. Där utvecklas vi och lär oss nya saker, vi utvecklar sociala relationer och vänskap, vi får en lön som gör att vi kan försörja oss och vi känner förhoppningsvis mening i det vi gör. En uppsägning som vi själva inte har valt innebär att vi förlorar både den ekonomiska och sociala tryggheten.

Sverige präglas av en kraftfull strukturomvandling som påskyndas av Covid-19 krisen. SCA Ortviken är ett tecken i tiden. Vår bransch känner sen många år en vikande

"Sverige präglas av en kraftfull strukturomvandling som påskyndas av Covid-19 krisen"!

marknad. Vi i Hallsta drabbades också hårt under perioden 2008–2013 då vi förlorade 700 arbetstillfällen. Många som blir arbetslösa på Ortviken behöver stöd för att växla över till LO-yrken med goda framtidsutsikter. Majoriteten av våra kamrater har en relativt stark anknytning till arbetsmarknaden. Kommunen och företaget behöver prioritera förstärkta förmedlingsinsatser. Våra kamrater är jättekompenta processoperatörer. Med adekvat hjälp kan de slussas vidare till en ny anställning ganska fort.

Under omställningstiden kan den förlorade inkomsten ersättas med a-kassa och den generösa inkomstförsäkring som Pappers medlemmar kan räkna med sen 1 juli. A-kassan är en försäkring som vi har byggt upp själva under många anställningsår. Arbetslöshetsersättningen är inte bidrag från staten som många högerorienterade politiker vill att vi ska tro. Den är viktig även ur det samhällsekonomiska perspektivet. Arbetslösa ska ha möjlighet att fortsätta leva ett normalt liv och konsumera de produkter som de behöver i vardagen. Men a-kassa-försäkringen är inte på den nivå som den borde vara. En Pappersmedlem kan inte räkna med att a-kassan ersätter 80% av den förlorade inkomsten. Max 60% kan man räkna med! Därför är viktigt att vara med i facket och genom inkomstförsäkringen komplettera ersättningen till 80% under 300 dagar.

Holmen Papers och brukets agerande i Covid-19 krisen har varit exemplariskt. Man har gjort allt för att brukets anställda ska känna sig trygga. Så klart att även vi drabbades av den krympande marknaden under Corona-månaderna. Men HP valde att inte permittera anställda. Istället utnyttjade man tiden när maskinerna stod för andra nyttiga verksamheter, exempelvis repetitionsutbildningar. Ledningens lugn i krisen färgade hela arbetsplatsen. Bra jobbat och ett stort plus i kanten!

Aleksandar Srndovic

Vi avstår förhandlingar om LAS

Pappers får en del kritik när det gäller ställningstagandet vi gjort att stå utanför förhandlingarna om Trygghet och Omställning.

Det som i dagligt tal kallas LAS-förhandlingarna. Nu senast var det en professor Birgitta Nyström som uttalar sig i tidningen Lag & Avtal. Hon har svårt att se vinsten med att ställa sig utanför förhandlingarna.

Lagen om anställningsskydd (LAS) ser till att det finns ett regelverk för anställning och avslutande av anställningen. Till exempel vilka anställningsformer som får användas, det kan också bestämmas i avtal som det gör i Massa- och Pappersindustrin. Vi har ingen Allmän visstidsanställning, det har vi med vår kraft lyckats hålla borta. Trevanden åt det hållet från arbetsgivarna har funnits. En av paragraferna i LAS som de flesta hört talas om är §22, här finns "sist in först ut". Ska en arbetsgivare säga upp ett antal människor ska det ske i turordning. På senare tid har kompetensen haft större och större betydelse.

Just turordningsreglerna verkar vara det som nu ska offras. De har inte varit tillräckligt bra innan men nu ska det försämrats ännu mer. Fler undantag och ingen vet nu om det blir något kvar. Tyvärr ser det ut som att det kommer att ske både om politiken och våra kamrater inom LO får råda i det här.

Turordningsreglerna skyddar och ska skydda de som varit anställda länge, det har vi alltid varit överens om. Mer anställningstid blir mer trygghet. Det här vållar inte några stora bekymmer om arbetsgivarna satsar på kompetensutveckling för de anställda och tar med oss alla när vi möter framtidsutmaningarna i branschen och för just det bruk ni jobbar på.

Pappers väljer med självklarhet medlemmarnas sida. Vi tänker inte medverka till försämrade anställningstrygghet. Vi ser inte att samhället kommer att kunna axla och bära den trygghet som ska ligga i anställningen. Samtidigt ser vi med oro på framtiden. Individualismen går framåt, om var och en ser endast till sig själv, gynnar det ingen på sikt. Som medlem i Pappers kommer du alltid ingå i ett kollektiv där vi skapar flera vinnare, inte bara några få - Solidaritet!

"Turordningsreglerna skyddar och ska skydda de som varit anställda länge, det har vi alltid varit överens om!"

Att ständigt välja det minst dåliga blir som kräftgång.

2017 begärde LO förhandlingar med Svenskt Näringsliv angående Trygghet och Omställning. Redan då var vi mot att gå in i förhandlingarna. Det är dömt att misslyckas om vi ska förhandla när arbetsgivarna är starkare. Det är när vi, som i avtalsförhandlingar, har ett avtalslöst tillstånd inom räckhåll och möjlighet att ta till stridsåtgärder vi blir lika starka.

Nu angriper politiken, med stort tryck från Liberaler och Centerpartister, den trygghet vi är vana att ha. Det skapar en oerhört tung press på oss förbund inom LO. Nu ser många det bäst att välja det näst sämsta eller det minst dåliga. En rädsla för att politiken ska göra stora hugg i vår anställningstrygghet. Det kanske blir så. I Pappers tror vi ändå på att vi tillsammans kan påverka både politiker och vår motpart. Det kan vi om förbunden inom LO i avtalsrörelser hjälper varandra. Det är som livet i allmänhet. Ställer vi upp för varandra, ber vi om hjälp och får den när vi behöver blir det bra. Ingen klarar sig själv genom hela livet, det gör inte heller ett förbund.

Pappers fyller nu 100 år och i solidaritet går vi mot nya utmaningar.

Pontus Georgsson,
Förbundordförande

Den här sommaren har varit annorlunda, på grund av Coronaviruset. Det har varit mycket lugnt på fabriken. Vissa veckor har man stått med maskinerna, och då kunde man utbilda personalen på olika repetitionsutbildningar som truck, travers, heta arbeten, i mindre grupper i stora lokaler så att man kunde ha avstånd till varandra och det har fungerat bra

Utöver de olika utbildningarna, har en hel del varit extra lediga och några andra har städat i fabriken. Den här tomgången har gett en del oro och irritation mellan arbetsgängen och då har arbetsledning och skyddsombudet fått en del att jobba med.

Alla större möten har fabriksledningen ställt in i år. Man fortsätter med möten, men med mindre grupper året ut ca. 10 personer och stor lokal. Många av möten hålls också digitalt, som olika projektmöten, och då gör vi så att skyddsombuden och operatörerna som är med i projektet träffas tillsammans med en dator i Ask eller i Embla-lokalen och vi har kopplat datorn till storbild, det har fungerat mycket bra.

Skyddsombud

Som skyddsombud i Pappers är du vald av dina arbetskamrater till ett av de finaste uppdragen som man kan få

inom Pappers: SKYDDSOMBUD.

Du kan vara med och påverka det mesta som sker på din och dina arbetskamraters arbetsplats med stöd av lagar och regler.

Som skyddsombud hjälper du dina arbetskamrater och för deras talan när det gäller arbetsmiljön på arbetsplatsen och du samarbetar med arbetsgivaren för att skapa en bra arbetsmiljö för alla anställda.

Arbetsmiljölagen säger att arbetstagare och arbetsgivare ska samverka i arbetsmiljöarbetet. Även om arbetsgivaren alltid har det yttersta ansvaret för arbetsmiljön, så är det ett uttalat krav att det organiserade arbetsmiljöarbetet ska bedrivas tillsammans med arbetstagarna och deras representanter (skyddsombud). För att kunna utföra sitt uppdrag har skyddsombuden ett antal rättsliga förutsättningar men också vissa skyldigheter:

- De har rätt att vara lediga från sina ordinarie arbetsuppgifter för att utföra uppdraget.

Under uppdraget har du rätt till lön och andra förmåner. Skyddsombudet ska inte behöva förlora ekonomiskt för att de åtagit sig uppdraget.

- Varken arbetsgivarna eller arbetstagarna får hindra eller trakassera skyddsombuden.

- De flesta skyddsombuden är utsedda av en facklig organisation som har kollektivavtal med arbetsgivaren. De omfattas då av förtroendemannalagen. Mandattiden är 3 år, man kan bli omvald, vissa har blivit omvalda flera gånger.

- De omfattas av vissa regler om tystnadsplikt och sekretess.

Vad kan vi i Pappers göra för att stärka skyddsombudsrollen?

- Engagera flera skyddsombud i bl. a projektarbete. Ibland kan det hända att skyddsombuden är med i ett visst projekt och då gäller att hämta information och delge sina arbetskamrater information vad som händer i projektet.

- Utbildningar – vidareutbildningar, fånga upp skyddsombuden efter genomförd utbildning för en återkoppling.

- Studiebesök.

- Utvecklingssamtal i Pappers avd. organisation.

- Uppdragsbeskrivning för uppdraget.

- Fadderverksamhet vid nya skyddsombudsval, ansvarig utses.

- Uppmuntran och beröm är något vi aldrig får för mycket av.

- Erfarenhetsutbyte mellan enheter/fabriker.

- Som skyddsombud har du: En unik ställning med särskilda rättigheter och skyldigheter.

- Rätt till den ledighet uppdraget kräver.

- Rätt att ta del av handlingar som berör arbetsmiljön.

- Delta i planering av nya ändrade lokaler.

- Rätt till utbildning för ditt uppdrag.

- Rätt att stoppa farligt arbete, även för entreprenörer.

- Vad innebär då ditt uppdrag:

- Delta i skyddsverksamheten på företaget. (skyddsmöten med mera)

- Vara en länk till din fackliga styrelse

- Delta på skyddsronder och skyddsmöten.

- Skyddsombudsträffar

- Delta i utredningar och uppföljningar av olycksfall och tillbudsrapporteringen. (exempel godkänna PIA-rapporter om du är nöjd med åtgärderna.

- Delta i risk- och konsekvensanalyser.

- Hjälpa till att bevaka medlemmarnas rättigheter och skyldigheter gentemot arbetsgivaren.

(Du som skyddsombud ska inte agera som Polis, utan försöka vara lyhörd och samarbeta med alla.)

Taisto Hautala

Arbetsställets huvudskyddsombud

Intervju med Emma Sjögren - avdelningens nya skyddsombud

PappersMagasinet frågade Emma Sjögren hur det kom sig att hon ville bli skyddsombud. Hon svarade att det var arbetskolegorna som frågat henne om hon var intresserad av att bli skyddsombud. Det var hon! Emma valdes senare in på Pappers avd. 68:s årsmöte som hölls i juni.

Emma säger att hon är intresserad av arbetsmiljön och att hon gärna vill vara med och påverka arbetsmiljön till det bättre med de verktyg som skyddsombudet har, tex med bra hjälpmedel.

Tyvärr har vi ingen Bättre arbetsmiljöutbildning på gång i år på grund av corona. Men vi hoppas att vi kan planera in utbildningen till nästa år.

Emma har ändå fått lite arbetsmiljömaterial att läsa, och då kan hon ställa frågor till huvudskyddsombudet eller till något annat skyddsombud som har erfarenhet.

Ulrika Enlund i samtal med Annika Markusson

Att Försäkringskassan har tappat greppet och har blivit allt utom hjälp till människor bevittnar även vår medlem Annika Marcusson!

Annika kom till avdelningsexpeditionen för att få hjälp när hon fick brev från Försäkringskassan att hon inte skulle få sjukpenning för den tid hon varit sjukskriven.

Först hjälpte vi henne med att skriva ett yttrande för att få sjukpenning. Nytt avslag blev det av Försäkringskassan. Då hjälpte vi Annika med att skriva brevet om omprövning och det gjordes nu i början av september. Som tur var så hade Annika även träffat läkaren igen och visat brevet från Försäkringskassan om avslaget. Då skrev läkaren ett nytt och omfattande läkarutlåtande och även förlängde hennes sjukskrivning i 3 månader.

Nu väntar vi på Försäkringskassan bedömning. Blir det avslag igen måste vi ta hjälp av förbundet, som i sin tur tar kontakt med LO-TCO:s Rättsskydd, som tittar på ärendet och ser om de kan driva fallet vidare.

Tyvärr är inte Annika den enda medlem som har fått en så negativ behandling av FK. Det är många mer som kontaktar oss och behöver avdelningens hjälp i den tuffa kampen mot myndigheten.

Ulrika Enlund, kontorist

Efter 30 dagar då ska arbetsgivaren göra en rehabiliteringsutredning och rehabiliteringsplan för att hen ska komma tillbaka till arbetet.

Efter 90 dagar så börjar kanske Försäkringskassan att ifrågasätta att hen ska få sjukpenning för sjukskrivningstiden, då är det viktigt att ta hjälp av facket, vid möte med arbetsgivaren som har rehabiliteringsansvaret.

När 180 dagar har gått så kan Försäkringskassan avslå sjukpenningen, då behöver medlemmen kanske hjälp av facket för att lämna först ett yttrande till Försäkringskassan, blir det fortfarande inte godkänd sjukpenning, så blir nästa brev till Försäkringskassan en omprövning som facket kan hjälpa till med. Blir det även avslag på detta brev, så tar avdelningen hjälp av förbundet. Som då kontaktar LO-TCO:s rättsskydd.

Mer än bara lån, kort och konton!

Trygghet för dig och din familj

Anna

Fråga om
person-
försäkringar

- ▶ Livförsäkring
- ▶ Sjukförsäkring
- ▶ Arbetslöshetsförsäkring
- ▶ Olycksfallsförsäkring
- ▶ Sjukkapitalförsäkring
- ▶ Sjukvårdsförsäkring
- ▶ Gravidförsäkring
- ▶ Barnförsäkring

Roine föddes i Hallstavik den 10 december 1937 och växte upp på Östra Sliparegränd i Alaskaområdet. Direkt efter han slutat skolan började han som 14 åring på Hallsta pappersbruk på underhållsavdelningen där han också blev aktiv i verkstadsklubben. Avsikten var att börja på el-avdelningen men där fanns ingen plats så det blev mekaniska verkstaden istället.

Redan som ung reflekterade Roine över vad han såg. -Det var vinter, snö och kallt. När jag cyklade ner till jobbet var byggnadsavdelningens anställda ute och skottade snö bara vid vissa adresser. Där bodde tjänstemännen som började jobba kl. 08.00, dom kunde trippa ut till välskottade trappor och vägar. Deras grannar hade nyligen kommit hem från nattsiftet – dom fick skotta innan dom kunde gå in i bostaden.

En annan erfarenhet Roine fick genom jobbet var betydel-

sen av försäkringar. -På lördagarna som var arbetsdagar hände det att diskussionerna gick höga om vilken vi skulle hjälpa av dom sjuka med att lägga ut en teckningslista. Innan lördagsarbetstidens slut var allt klart och pengarna utdelade. Ovanstående exempel var föregångaren till avd. 68:s försäkringsengagemang med Folksam. Det visade också att samhället ej var färdigt, det var ofullständigt.

Roine hade talets gåva och fick många uppdrag. Som 21-åring blev han studieorganisatör i avd 68, två år senare sekreterare och året därpå, 1961, blev han vice ordförande för att slutligen bli ordförande 1964. Han blev dock inte långvarig som ordförande i avdelningen eftersom han redan året efter fick anställning som förhandlingsombudsman på Pappers förbunds kontor i Stockholm.

1970 valdes han till förbundsordförande och det var han fram till 1982 då Olof Palme rekryterade Roine som stats-

råd med uppdraget som biträdande industriminister. Tre år senare fick han axla försvarsminister rollen. En uppgift som medförde stora rubriker i massmedia efter uttalandet "Stora plåtschabrak för att marinofficerarna ska få glänsa på kommandobryggan är ingenting att spilla pengar på." Han gjorde senare avbön för uttalandet.

Han satt som riksdagsman fram till 1991.

Roine är den i avdelningen som bevistat flest kongresser 12 stycken men han har bara varit ombud för avdelningen på en – 1961. Sista gången han deltog var i Göteborg 2006.

När Roine ser tillbaka på sin tid inom pappersindustrin gör han följande iakttagelse, vilket också kan ses som en fingervisning inför kommande avtalsrörelse;

-Medlemmarna har som jag uppfattat det hela aldrig tvekat att tillgodogöra sig ny teknik och utnyttja tekniken. Nu är ju tidningsproduktionen mycket teknikintensiv som all processindustri. Jag tyckte redan då att lönedelen gärna hade kunnat vara större. Man kan aldrig vara nöjd.

Johnny om Roine

Johnny Karlson träffade Roine första gången när dom började klass 7 i folkskolan. När man slutade skolan ingick det att man fick fortsätta ytterligare två månader för att gå i skolkök. Det var Roine, Johnny och tio andra grabbar. De hade en mindre populär magister som kallades Pip-Larsson och som Roine ogillade vilket kanske var en förklaring till att Roine fick de sämsta betygen – C och D – i ordning och uppförande. Vilket inte hindrade honom från att bli statsråd senare.

Vid konfirmation var det vanligt att pojkar fick en klocka i present men Roine konfirmerades aldrig, han fick dock en klocka i alla fall vilket han var stolt över. När han var i badhuset simmade han med klockan på sig och med överdrivna simtag för att visa upp sin klocka.

Johnny berättar vidare att första gången Roine yttrade sig på en Pappers kongress var i tacktalet efter att han blivit vald till förbundsordföranden.

1972 när nya Folkets Hus var klart skulle man hitta på namn till de olika rummen i huset – det slutade i att man döpte salarna efter de olika sockennamnen i Häverö. Roine tyckte att de istället skulle få namn efter bygdens stora profiler. Det resulterade i att man döpte ett arkivrum i källaren till Roinesalen.

Ett annat minne är när Roine på hösten 1982 var på besök i Hallstavik med den portugisiska förbundsordföranden.

Mek.verkstad 1956 Roine två från höger

Erik Jansson, Roine Carlsson och Hugo Nilsson.

Roine Carlsson och Johnny Karlson

den. De bodde då på hotellet i Häverödal. På morgonen hade Palme ringt och frågat Roine om han kunde tänka sig bli statsråd. Enligt Runar Hagman från Pappers, som var med vid besöket, hade Roine blivit så förvirrad efter samtalet att han knappt kunde klä på sig.

När det blivit dags för Roine att få hederstecknet ville han inte komma till Hallstavik för att få det. Då hotade Johnny med att istället dela ut det på nästkommande kongress vilket medförde att Roine omedelbart ändrade sig och kom till 68ans årsmöte för att erhålla utmärkelsen.

Johnny minns även att Roine tjänstgjorde i en Gazabataljon 1959.

Fortsättning på nästa sida

Roine med Sune Alm

Sune Alm om Roine

Under ett drygt år arbetade Roine och jag tillsammans i PM 2:s valskällare där vi bl.a. monterade lager på de reservvalsar som fanns där.

En dag då det fanns många "aktuella världsproblem" att lösa, lyckades vi under 8 timmar montera lager i ena ändan på PM 2:s stenväls.

Morgonen efter kom förman Bengt Ericsson rusande ner till källaren där följande utspann sig:

Bengt E: PM 2:s stenväls har skurit. När kan ni få reservvalsen färdig?

Roine: Det tog 8 timmar att montera lagret i ena ändan på valsen. Det blir väl lika i andra ändan.

Bengt E: Nog måste ni kunna göra det fortare.

Roine: Vill du påstå att vi "maskade" igår?

Bengt E: Nej, nej, absolut inte.

Roine: Dom kan hämta valsen om en timme.

Sammanställt av Roger Berglund

■ NY CHEF PÅ LO-DISTRIKTET STOCKHOLM CARINA PAULSSON

Rättvisan har alltid funnits där

Ofta sägs det att Stockholmsregionen är den starkaste tillväxtmotorn i Sverige och det är av stor betydelse för hur den här delen av landet mår för att resten av riket ska snurra på. Ja visst är det viktigt med tillväxtfrågor för att många företag ska utvecklas och nya jobb ska komma till. Näringslivsfrågor är av stor betydelse och självklart även bra för löntagarna. Men det är viktigt att det inte bara fokuseras på frågor som rör tillväxt och hur näringslivet vill använda resurserna utan att se hur hela vår region kan hållas samman med jobb, sjukvård och en kollektivtrafik som går att lita på.

Just nu är vi mitt uppe i en världsomfattande pandemi som i första hand slagit hårt mot mänskligheten men också gett ekonomin i Sverige och resten av världen stora bekymmer. Även om det i skrivandets stund verkar stabilt med just smittspridningen så spås det bli en högre arbetslöshet än vad myndigheter tidigare trott. I värsta fall rör

det sig uppemot 11 procent arbetslöshet mot våren 2021. Då är det nivåer som vi hade på 30-talet. Det är klart att även vår region kommer drabbas av det, trots att vi anses ha en stark ekonomisk motor. Turist och besöksnäringen var först ut i våras att starkt känna av pandemins effekter och därefter kom mer sällanköpsvaror som skor och kläder osv. Det kommer vara oerhört viktigt att regeringen använder arbetsmarknadspolitiken klokt och rättar den efter den verklighet vi nu har. Vi kommer behöva betydligt mer reguljära arbetsmarknadsutbildningar som kan klä på människor den utbildning som krävs för de nya jobben som kommer men också ser till att det går att försörja sig under utbildningstiden. Det är viktigt att vi inte får en "permanent långtidsarbetslöshet". Det finns en stor oro hos mig att vi inte kommer lyckas få med de som redan innan Coronapandemin stod lång ifrån arbetsmarknaden som nu kommer få det ännu tuffare. Som facklig organisation kommer det vara oerhört viktigt att vi driver på i dessa frågor för att använda den här tiden klokt till

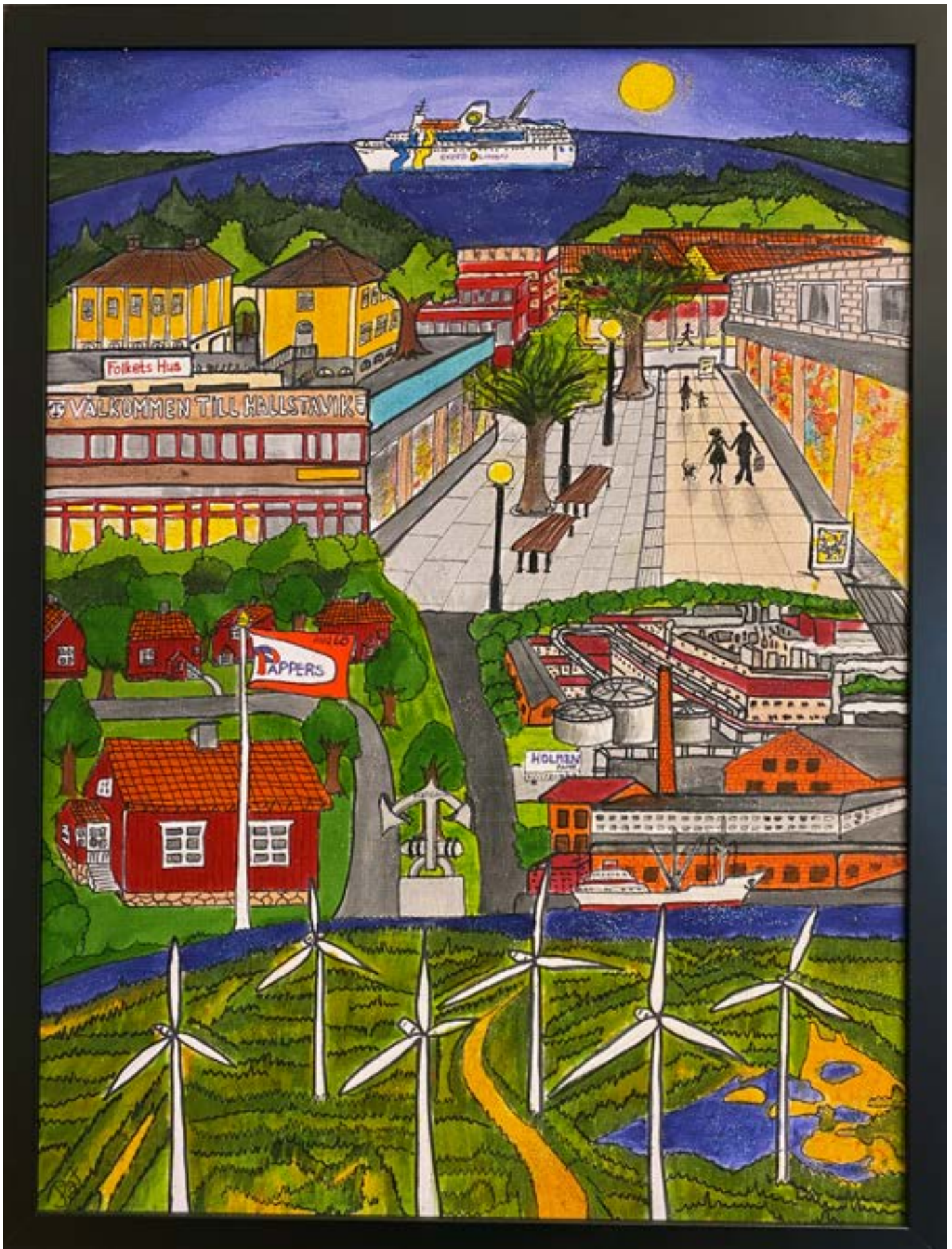

att rusta människor, se till att yrkesutbildningar fungerar. För om det är något som är tydligt så är det LOs medlemmar som bär samhället när det är kris. Det är undersköterskor, förskollärare, städare, byggnadsarbetare, säljare, elektriker, industriarbetare och busschaufförer som inte kan stanna hemma och arbeta utan måste ta sig till jobbet med buss, pendeltåg och t-bana för att arbeta. Våra yrkesgrupper måste finnas för att samhället ska fungera. Då måste också Regionens politik för tillväxtfrågor gagna vanliga människor. Det betyder också att det arbete som görs måste betalas med rimliga villkor och löner. Vi har ett stort jobb att göra kring kommunernas sätt att sköta arbetet som arbetsgivare. Delade turer och ofantligt mycket deltid och timarbete. Eller de oerhört märkliga upphandlingar som sker i Regionens regi.

Jag är ju nygammel i gården på LO-distriktet i Stockholms län. Varit med ganska många år men sedan i maj ny chef och kassör. Det är förstås en utmaning men en spännande sådan att verka fackligt i en tid när vi har en regering som är lite bakbunden och det finns mörka krafter som växer

sig starka som SD. Den jag är idag och hur jag har formats kommer mycket från den uppväxt jag hade. Jag är evigt tacksam för den historieberövning jag har fått om hur livet tedde sig och hur svårt det kunde vara. För farmor kämpade hårt för att få till stånd ett bättre liv och framförallt ge bättre förutsättningar till sina barn. Hon blev änka med två små barn på ett och två år när min farfar fick 15000 volt i sig när ett arbete skulle genomföras på järnvägen. Det här har alltid präglat mig och bidragit till de val jag gjort i mitt liv, där människan och klasskampen funnits inneboende på något vis. Norrlands inland, Ånge i Väster-norrlands län har jag mina rötter och där arbetade jag på ett av Sveriges större fotolabb Fuji Color AB med drygt 130 anställda. En lång tradition med en engagerad fackklubb fanns och det blev där nyfikenheten och lusten till fackligt arbete tog fart. Att se att organisering och utbildning gav resultat. Hur uppfriskande det är att tillsammans lyckas få till stånd en bättre arbetsmiljö, inflytande i små till större frågor som har en avgörande betydelse för de som arbetar.

Carina Paulsson

Starka färger från Hälsingland

En av de presenter avdelningen fick när vi fyllde 100 år 2015 var en tavla från våra kollegor i Pappers avd 15 Iggesund. Det var en lite ovanligare tavla målad på textil och specialbeställd just för ändamålet att uppvakta oss i Hallstavik. Hudiksvallskonstnärinnan bakom verket heter Pia Forslöf-Nilsson och är född 1961.

En gång arbetade Pia på en brädgård men när hon och flera andra erbjöds betald utbildning om de frivilligt sade upp sig tog Pia chansen att utbilda sig till textillärare på Forsa folkhögskola. De kläder hon ställde ut vid utbildningens avslutning såldes direkt och Pia ändrade då sig och beslöt att istället ägna sig åt design. Det är nu 28 år sedan. I Hudiksvall har hon ett företag och en butik PiaF design där hon saluför sina produkter. Idag är inte kläderna stor-delen utan möbler och inredning har tagit över. Särskilt populära har hennes brickor och skärbrädor med lokala motiv blivit. Från början var dessa handgjorda men när efterfrågan blev för stor fick Pia övergå till digital tryckning. Hon gör också illustrationer, logotyper och förlagor till skyltar, affischer, mattor, etiketter med mera. Framgångarna har medfört att hon flyttat butiken till ett mer centralt läge och 2017 utsågs Pia till årets yrkeskvinna i Hudiksvall.

Pia är även intresserad av auktioner och antikviteter och grundade 2019, tillsammans med en kvinnlig kollega, Hälsinglands Auktionsverk.

Tavlan som avdelningen fick föreställer Hallstavik med omnejd och där Pappers är ett centralt motiv. Den är målad med starka färger på textil. Just starka och klara färger är något av Pias signum och hennes bild av Stockasågen, som visades på en utställning i Ljusne 2013, är också den ett bra exempel på hennes konst.

Roger Berglund

Stockasågen

Pia i butiken.

Bild Johanna Sundqvist Helahälsingland

Skattepengar göder de rikas bidragsberoende!

Centern curlar rika med rutbidrag. Det är en miljardrullning som skulle behövas bättre i välfärden, skriver Arbetets ledarskribent.

Att rutbidraget höjs igen har väl inte undgått någon. Nu ska en av Centerpartiets stoltaste punkter i januariavtalet förverkligas.

Från januari nästa år höjs taket till 75 000 kronor. En tredubbling från 2019.

Men att ännu mer skattemedel ska gå till rutbidrag är faktiskt helt orimligt. Särskilt i ljuset av den rådande coronapandemin och de resurser som behövs i landets drabbade sektorer.

Rut är också helt orimligt i hur det göder ett bidragsberoende bland landets rika.

För oavsett vad förespråkarna säger så är det landets rikaste tiondel som främst gynnas av bidraget.

Centerpartiets argument att rutjobben går till ”människor med svag ställning på arbetsmarknaden” stämmer inte heller.

Enligt Riksrevisionens rapport från februari går så mycket som en tredjedel av alla rutjobb till arbetskraftsinvandrare. Rut gynnar alltså inte i första hand den svenska arbetsmarknaden.

Centerpartiets skattepolitiska talesperson Per Åsling myser när han berättar om hur det utökade rutbidraget ska underlätta livspussel.

Vilkas livspussel Åsling pratar om är dock uppenbart: Höginkomsttagarnas.

Mindre mys och mera stränga röster hörs från C när partiet pratar om ”bidragsberoende”. Intressant nog gäller

det inte bidragsberoendet bland deras egna målgrupper.

Centerns moraliserande retorik handlar i stället om att stämpla människor som är sjuka eller som saknar jobb. Partiet hymlar inte med att de vill göra det svårare för dessa.

Att de vill sänka socialförsäkringsstöden och bygga in motprestationer för försörjningsstöd.

Men vad motprestationen för höginkomsttagare som kvitterar ut rutbidrag bör vara pratar de inte om.

Detta är intressant sett till kostnaderna för respektive samhällsstöd.

Försörjningsstödet kostar skattebetalarna 11 miljarder kronor medan rut- och rot-bidragen sammanlagt, och det före rut-höjningen, kostar 16 miljarder.

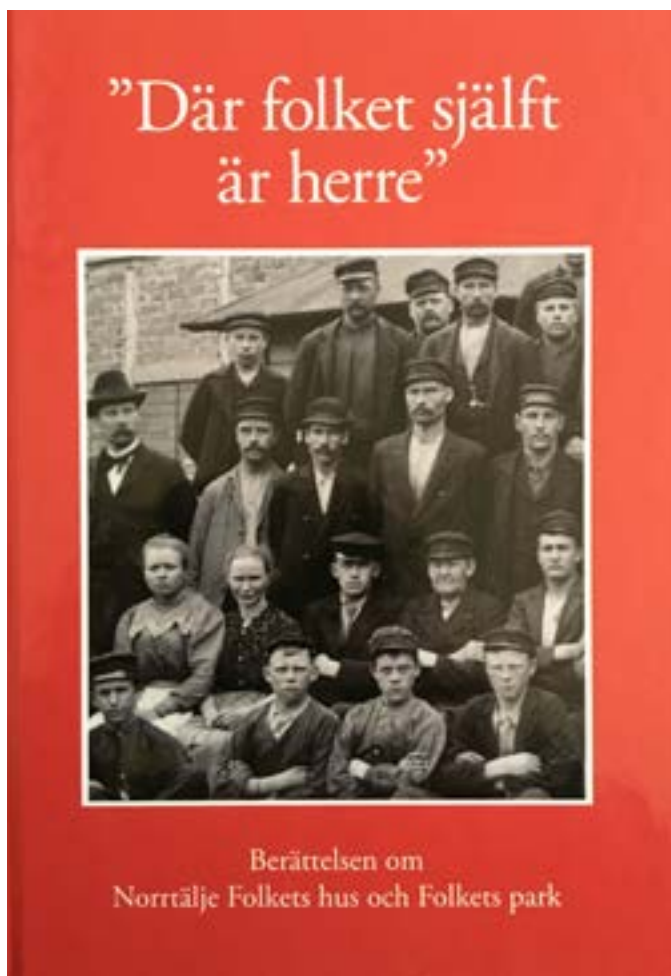
Det satsas alltså avsevärt mindre på dem som behöver stöd för att klara dagen än på dem som använder skattemedel för att sätta guldkant på tillvaron.

Troligtvis kommer den trenden bara att öka när ännu fler tjänster – som klädtvätt, möbelmontering och tillsyn av fritidshus – ska subventioneras av skattebetalarna genom rut.

Att Centerpartiet så tydligt fortsätter driva en ojämlikhetsskapande politik som gynnar landets höginkomsttagare är anmärkningsvärt. För i samma veva skuldbelägger de och stigmatiserar människor som inte passar in i partiets världsbild.

Vi måste prata mer om de rikas destruktiva bidragsberoende. Och vi måste ifrågasätta varför skattebetalarna ska fortsätta göda det.

Lina Stenberg
Arbetet

Där folket själft är herre

I år fyller Hallstaviks Folkets Hus 100 år och förberedelserna för en skrift om huset och dess verksamhet har kommit igång. Vi får återkomma till den när den ligger tryckt och klar för läsning.

I väntan på den kan vi istället läsa om arbetarrörelsens vedermödor för att bygga ett Folkets Hus och skapa en Folkpark i Norrtälje.

Motståndet mot fackföreningsrörelsen och arbetarpartiet var stort vid 1900-talets början. Man förbjöd fackliga organisationer på arbetsplatserna och de som ändå anslöt sig avskedades. Kunde man från de styrandes sida hindra arbetarrörelsen att hyra lokaler eller t o m hålla möten utomhus så gjorde man det. En av de viktigaste frågorna för de nya organisationerna var därför att ordna med egna samlingslokaler där man kunde vara i fred och ingen kunde köra bort dem. I Norrtälje, som på många andra orter, fick man använda sig av bulvanköp för att komma

över en bit mark där man kunde bygga sig ett eget hus. 1902 bildades Norrtälje Arbetarekommun och direkt uppstod frågan om egen lokal. Samma år bildades också nykterhetslogen Fasthet av bl a arbetarna vid Pythagoras Motorfabrik som året efter fick köpa mark av fabriken i nära anslutning till verkstaden. Nykterhet gillades även av arbetsgivaren. Logen hade dock andra planer och målet var att omvandla logehuset till ett Folkets Hus. Olika omständigheter gjorde att det dröjde fram till 1910 innan Folkets Hus-föreningen fick överta lagfarten för huset.

Om detta händelseförlopp och mycket annat berättas i boken "Där folket själft är herre" – Berättelsen om Norrtälje Folkets hus och Folkets park. Vi kan i boken läsa om Folketshusföreningens kamp för att behålla, utveckla och bygga ut Folkets Hus för att till slut i mitten av 90-talet kunna inviga ett helt nytt Folkets Hus. I boken berättas även historien om när en trevägskorsning utanför stadsgränsen omvandlas till en Folkpark. Vi får följa parkens storhetstid fram till nedläggningen på 60-talet.

Boken är rikt illustrerad med fotografier och med affischer, programblad och annat från de gångna åren. I ett särskilt avsnitt berättar ett antal besökare om sina upplevelser från Folkets Park.

För utgivningen står Folketshusföreningen i samarbete med Norrtälje Biblioteks förlag och boken fyller ut en viktig lucka i historien om arbetarrörelsen och kulturen i Norrtälje.

Roger Berglund

Nisse Lindvalls målning av Folkets Park

Jag har inte gjort militärtjänst. Jag är inte ens med i civilförsvarsförbundet. Spelar varken Risk eller Battlefield. Så militära liknelser ligger mig inte särskilt nära. Men det som sker på svensk arbetsmarknad nu illustreras bäst med krigsspråk: Vi är under attack. Fienden anfaller från flera håll. Och de har övertaget.

Är det en fänig liknelse? Jag ska berätta hur jag menar.

Ett grundfundament i vår samhällsmodell är att vi har två starka – och jämnstarka – parter på arbetsmarknaden. Om parterna är svaga eller inte jämbördiga så haltar modellen. Där är vi i dag, efter decennier präglade av nyliberalism, kommersialisering och egoism. Utvecklingen har varit så kraftfull att i mörka stunder har även många av oss tänkt att den är oundviklig. Att vår sak blivit förlegad.

Inget kunde vara mer fel.

Min uppgift som LOs ordförande är att ta fighten, och att engagera oss alla i att svara upp mot attacken. Vi ska bygga det självförtroende och den styrka som den uppgiften kräver. Och ta tillbaka det som är vårt. Avgörande för

vår framgång är att vi alla – förbund, avdelningar, klubbar, LO-distrikt, LO-styrelse, vännerna i TCO och Saco – inser att vi är under attack, och att det är vår uppgift att stoppa den.

Just denna månad, september 2020, händer mycket där vår styrka ska bevisas. Vi förhandlar med Svenskt Näringsliv om trygghet och omställning. Förhandlingar som LO initierade för tre år sedan. Då hade vi länge sett maktförskjutningen öka till deras fördel. Medan våra medlemmars makt stadigt hade minskat. Trasket av visstider, sms-kontrakt, deltider, maktlöshet i arbetet och svårigheter att planera sitt liv; det hade brett ut sig allt mer. Vi behövde bryta utvecklingen. Vi kallade till förhandling för rätten till trygghet. Sista september måste avtalet vara klart.

För allierad med Svenskt Näringsliv är också politiken. Om vi inte lyckas leverera ett avtal sista september – stjälar politikerna frågan och lagstiftar istället. Det vill vi inte. Spelreglerna på arbetsmarknaden är vårt område. Dess-

utom ökas maktförskjutningen ännu mer med den föreslagna lagstiftningen när man bland annat föreslår att det ska bli lättare att säga upp personal. Samtidigt pågår i EU förhandlingar om politiskt beslutade nivåer för minimilöner. Det vore ett grundskott mot vår modell. Politiker har inte i lönesättningen att göra.

Politiken attackerar oss på fler sätt. Det märktes i höstens budgetförhandlingar. SD ville koppla bort a-kassorna från fackförbunden. Centern och Liberalerna fortsatte att kräva skattesänkningar för de rika trots att välfärden blöder. Högerpartierna blir aldrig våra allierade. Vilka slutsatser ska vi dra av det, när vi vet att våra medlemmars villkor till så stor grad ändå bestäms inom politikens sfär? För mig är det uppenbart att vi behöver Socialdemokraterna i dag, precis som när vi en gång startade partiet. Att stärka den fackliga rösten inom S är därför en viktig del i vår upprustning.

I kristider blir vårt beroende av kloka politiska beslut tydligt. Med coronapandemin följde arbetslöshet. Många fick gå redan de första veckorna, som visstidsanställda på hotell och i affärer. Andra kan komma att få gå när företag visar sig inte klara krisen. Långt ifrån alla medlemmar omfattas av korttidsavtalen. Därför behövs en stabil brygga över till nästa arbete: en bra a-kassa.

Regeringen har nu stärkt a-kassan – med högre tak och enklare villkor för att gå med. Det måste bli en bottenplatta från vilken enbart förbättringar kan göras.

Regeringen tog även bort karensavdraget, när det blev uppenbart att många tvingar sig till jobbet trots sjukdom. Av lojalitet med arbetskamrater. Av oro för ekonomin. Karensavdraget måste nu vara historia. Och hela sjukförsäkringen måste uppdateras med verkligheten; ingen människas tillfrisknande följer en förutbestämd datumlinje.

En anständig sjukförsäkring och en fungerande a-kassa är trygghet för vanligt folk. Det är även möjligheten att få kompetensutveckling i jobbet och att kunna yrkesväxla om man förlorar jobbet.

Många är oroliga inför framtiden. Det är inte konstigt. Med en otrygg anställning, mitt i både en pandemi och en global klimatomställning, kan man oroas. Tillsammans med en kraftfull politik för full sysselsättning kan kompetensutveckling och goda möjligheter att yrkesväxla göra att både enskilda och samhället ser på framtiden med mer tillförsikt.

Denna höst sker också avtalsrörelsen. Noll kronor och noll öre är arbetsgivarens skamliga bud. När våra medlemmar

PAPPERS MAGASINET NR 3 - 2020

burit och bär Sverige genom krisen. När våra medlemmar utsatts, värre än alla andra, för smitta i sina jobb. Ett sådant bud är ett tecken i tiden. Arrogans gödd av maktförskjutningen.

Facket är under attack. Från arbetsgivarsidan, från politiken. Och i en tid när högerpopulism och fackföreningsfientlighet frodas världen över. Jag ser det som min uppgift att samla våra styrkor och göra något åt saken. Vi ska inte låta oss hindras av svåra politiska majoriteter, resursstarka motståndare eller hårda högervindar. Vi ska ta fighten ändå. Det är det vi är till för.

Och vi har styrkor: Vi är många, vi är en folkrörelse, vi har en stark övertygelse. Låt oss ta till vara de styrkorna.

Vi har makt: Vi kan debattera, vi kan påverka politiker, vi kan strejka. Låt oss använda den makten.

Vi har kompetens: Ingen vet bättre än vi hur livet och arbetet är i våra branscher och yrken. Låt oss nyttja den kompetensen.

Känn kraften i våra gemensamma styrkor, blicka framåt och ta fighten. Vi är starka tillsammans!

Susanna Gideonsson

LO-ordförande

Susanna Gideonsson föddes 19 maj 1963 i Umeå i Lappland. Hon har arbetat som tidningsbud, på snickerifabrik, med skogsbruk och inom hemtjänst parallellt med ett fackligt engagemang. Hon blev SSU:s distriktsombudsman i Västerbotten 1989. År 1996 anställdes Gideonsson på Handelsanställdas förbund i Söderhamn och senare i Luleå. År 2005 började hon arbeta vid förbundskontoret. Valdes till förbundsordförande 2014. År 2019 valdes hon till ny ordförande för UNI Europa Handel, en samarbetsorganisation för fackförbund inom handeln i Europa. En post hon sitter på till 2023. Hon sitter sedan 2017 som suppleant i Socialdemokraternas verkställande utskott. På LO-kongressen den 15 juni 2020 valdes Gideonsson till ny ordförande för LO efter Karl-Petter Thorwaldsson.

”Äntligen” – sista striden om vägpaketet avgjord

Äntligen, nu har vi sparkat bollen helt i mål, säger Johan Danielsson (S). När det stod klart att Europaparlamentet säger ja till vägpaketet, som innehåller nya regler för ordning och reda på Europas vägar. En majoritet av ledamöterna röstade bort alla försök att stoppa den överenskommelse som förhandlats fram mellan medlemsländerna och parlamentet.

– De nya reglerna innebär ett stopp för det skitföretagande som fått breda ut sig på svenska och europeiska vägar. Nu blir det stopp för affärsmodeller som bygger på dumpade löner och villkor, säger Johan Danielsson, gruppleadare för den socialdemokratiska gruppen i transportutskottet.

– Överenskommelsen innebär att alla som kör inrikestransport i Sverige ska göra det med svenska löner och arbetsvillkor. Befinner man sig permanent i Sverige, ska man registrera fordonet och betala skatt i Sverige. Svårare än så är det inte, säger Johan Danielsson.

Under tre års tid har Europaparlamentet behandlat frågan. Vägpaketet innehåller tre lagförslag: utstationeringsregler i vägtransportsektorn, kör- och vilotider för chaufförer och regler för utländska företag som kör tillfälliga inrikestransporter i andra EU-länder – så kallade cabotagetransporter.

– In i det sista har motståndarna, som framförallt utgjorts

av länderna i Östeuropa, försökt urvattna och till och med stoppa hela överenskommelsen. Men med goda argument vann vi den kampen. Det här kommer att städa upp transportmarknaden enormt mycket. Förutom bättre regler har vi dessutom fått verktyg som är helt nödvändiga för att vi ska kunna kontrollera efterlevnaden av de nya reglerna, konstaterar Johan Danielsson.

Inom kort kommer lagtexten föras in i EU:s officiella tidsskrift. Därefter dröjer det 18 månader innan de nya reglerna träder i kraft.

Albin Nordin

Pressekreterare för den Socialdemokratiska delegationen på European Parliament

Foto Michel Christen

Johan Danielsson har valts till vice ordförande i Europaparlamentets trafikutskott. Han var socialdemokraternas skuggrapportör i förhandlingarna om vägpaketet

■ TYCK TILL OM SOMMARJOBDET

Även det här året kunde man säkerställa semesterperioder tack vare våra duktiga sommarjobbare. Sommarjobbet är viktigt för både arbetsgivaren och de ungdomar man engagerar under sommarmånaderna. Det handlar inte bara om att tjäna pengar. Det är en fot in på arbetsmarknaden. För arbetsgivaren är det ett gyllene tillfälle att rekrytera framtidens personal. När man är ung och börjar arbeta eller praktisera så är det extra

viktigt att känna till sina rättigheter ute på arbetsplatsen. Alla har till exempel rätt till rimliga arbetstider, en ordentlig introduktion och utbildning i hur olika maskiner fungerar på arbetsplatsen.

PappersMagasinets var nyfiken på hur årets sommarjobbare upplevde vår fabrik och jobbet i den. Vi träfades Nader och Sandra och ställde några frågor till dem.

NADER REZAI

RM12, skl 4

PM: Trivdes du bra på RM12 Nader?

Nader: Jag trivdes fantastiskt bra på rullmaskinen och skulle jätte gärna stannat kvar och fortsatt jobba här!

PM: Vad har du för utbildning?

Nader: Jag har gått el/installations programmet på Carl Wahrens gymnasiet. Bruket är en stor arbetsplats och det skulle vara jätte nyttigt för mig att testa min kompetens och samtidigt lära mig mycket mer av de mer erfarna kollegorna. Att jobba på bruket den här sommaren gav mig en bild om hur är det att jobba i en industrimiljön. En fantastiskt positiv erfarenhet.

PM: Vad ska du göra nu?

Nader: Jag ska läsa engelska och ta körkort!

SANDRA DERNEBY

Utlastning

PM: Trivdes du bra på Utlastningen?

Sandra: Jag trivdes jättebra i hamnen! Det var en rolig utmaning att köra stora truckar. Jag sysslade med billastning för det mesta. Att trivas i hamnen är lätt med så trevliga arbetskamrater.

PM: Vad har du för utbildning Sandra?

Sandra: Jag har gått på Rodens transportlinje. Där har jag skaffat gedigen utbildning som jag hade glädje av här på bruket.

PM: Vad ska du göra under hösten?

Sandra: Jag hoppas på att jobba mer på bruket och under tiden jag väntar på det ska jag fortsätta jobba som personlig assistent.

”Tänk att det skulle till en världspandemi för att få bli årsmötesordförande!” Det var så han inledde årsmötet, Roger Berglund.

På många sätt har det varit ett speciellt år med tanke på Covid-19 och de restriktioner och den hantering som följt i kölvattnet av detta. Tex. så kunde inte avdelningens årsmöte hållas förrän den 25 juni jämfört med normalt i mars månad. Inte heller kunde det bli något kulturinslag eller annan underhållning. Men kaffe serverades det – dock av personal iklädd engångshandskar. Naturligtvis blev det också gles sittning i stor lokal och utan inbjudna

gäster utifrån. Att överhuvudtaget kunna hålla ett årsmöte är viktigt då många beslut behöver formaliseras. Men med detta utanpåverk kunde det till slut ändå hållas ett möte! Dock utan avdelningens hedersordförande Johnny Karlson, som är den som vanligtvis leder årsmötet, då han tillhör den s.k. riskgruppen.

Till årsmötet hör ett antal personval, det kan vara nyval, omval eller fyllnadsval, några av dessa nämns här: Till ordförande på två år omvaldes Aleksandar Srndovic. Men till styrelsen gjordes också ett nyval av Karolin Hast (se separat intervju med henne på annan plats i tidningen). Anders Wiklund har funnits i styrelsen som ersättare sedan tidigare men nyvaldes nu som ordinarie ledamot – och samtidigt är detta ett fyllnadsval då Pernilla Westman kliver av sitt styrelseuppdrag.

Därmed har vi kommit årsmötets punkt om avtackningar och hederstecken. Ovan nämnda Pernilla avtackades för sina år i styrelsen och Lennart Eriksson tilldelades förbundets hederstecken efter att ha varit förtroendevald i 25 år.

Så avslutningsvis till den viktiga formaliteten: Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019.
Anders Lidén

Årsmötets presidie

Jubilaren Lennart Eriksson och den avgående styrelsemedlemmen Pernilla Westman

Karolin Hast valdes till ersättare i styrelsen

Den nyvalda avdelningsstyrelsen:

Croon Tommy, styrelseledamot, UH mek, dagtid

Hanze Gunnar, styrelsesuppleant, ISS

Hast Karolin, styrelsesuppleant, Emb sk. 4

Hautala Taisto, vice ordförande, v.kassör, AHSO, dagtid

Holmberg Mikael, styrelsesuppleant, rullupställning sk.4

Kuusisto Jaana, styrelseledamot, kassör, PM11, sk.4

Lidén Anders, studieorganisatör, Emb, sk 2

Srndovic Aleksandar, ordförande

Wendén Jan, styrelseledamot, UH mek

Wiklund Anders, styrelseledamot, hamn, dagtid

■ BILDREPORTAGE - RESTAURANG VALHALL

PappersMagasinet besökte restaurang Valhall för att växla några ord och bilda oss lite – med teleobjektivet för avståndets skull, så klart.

Vi kom att prata om hur verksamheten har fungerat under pandemin. Ganska rimligt visar det sig. En av åtgärderna för att säkerställa att trängsel inte förekommer var att ta bort hälften av alla bord – nu finns 50 platser jämfört med +100.

Kanske blir följande motsägelsefullt? Men restaurangen har faktiskt ökat antalet gäster per vecka. De flesta av dessa kommer utifrån och många av dem är äldre personer. Vi spekulerar lite i vad det beror på. Är det husmanskosten? För att det känns tryggt med den stora lokalen? För att Valhall nu finns med i Roslagsappen? Eller är det helt enkelt lite av varje? Och nu är de med också i PappersMagasinet!

PS: Fiskwallenbergarna var suveräna!

Anders Lidén

Jimmy Uneskog med fantastiskt goda bacon och ägg

Alltid trevligt bemötande av Kia Uneskog

Simon Lindersson - såsansvarig för dagen

Tobias Wiik förbereder fiskwallenbergarna

Full fart i köket med Kia Uneskog, Simon Lindersson och Jimmy Uneskog

Välkommen till högsta punkten i Hallstavik utbrister Lars-Erik när jag kör upp på hans uppfart in till vattentornet. Åtminstone nästan, tillägger han när jag gått ur bilen. "Höjdpunkten i livet?", undrar jag, och är nästan igång med den tänkta intervjun redan. Vi pratar lite om vildsvinens bökande i pallkragarna där potatisen växte, men övrig växtlighet på tomten verkar de ha lämnat i fred. Efter en stunds micklande med parasollet slår vi oss ned på verandan och konstaterar att det är rart i augustivämen!

Min politiska fostran började egentligen redan i Knutby folkskola med läraren Martin Karlsson, börjar Lars-Erik. Knutby var egen kommun och jag fick följa med Martin på fullmäktigemötena där. Efter de sju åren i skolan var det dags att börja arbeta. Morfar arrenderade några hektar mark av Hargs Bruk och där fick jag gå med yxa och såg. Senare var det dags att göra lumpen på F16 i Uppsala. Efter fullgjord värnplikt 1958 var jag var egentligen inte så intresserad av att gå tillbaka till skogsarbetet. Med den nyinköpta Monark Blue fighter 150 cc var det lätt att ta sig in till Hallstavik. Där fanns SSU, men det var också här jag fick arbete på pappersbrukets rörverkstad.

Det visade sig finnas ett stort musikintresse på Hallsta och rörverkstaden, flera spelade dragspel, Lars-Erik själv spelade gitarr. Kanske kom intresset från mormors sida säger han, hon hade en gammal gitarr som ibland åkte fram. Kanske var det också så att tankarna var mer hos SSU, musiken och de fackliga frågorna än hos rörpulandet funderar Lars-Erik. Under åren på bruket hade nämligen intresset för de fackliga frågorna vuxit. Bla. hade han uppdraget som vice ordförande under åren med Allan Flink. Lokale ombudsmannen Bertil Matzén fungerade som mentor. Andra uppdrag var de som studieorganisatör och skyddsombud. Det underlättade att basen på verkstaden också hade ett fackligt intresse, menar Lars-Erik, det var inget motstånd därifrån.

Ett uppdrag utanför brukets värld var det i Arbetarnas bildningsförbund, ABF. Även där hade han nu blivit Studieorganisatör. Studiefrågorna hade blivit mer intressanta – studier behövdes verkligen – både för mig själv och för andra, minns Lars-Erik. Det kändes som om många hade luckor efter den då endast sjuåriga folkskolan!

Det började bli mycket nu, men för att toppa allt så lade jag och två arbetskamrater också anbud på ett rivnings-

jobb inne på bruket. Vi tog hem anbudet. Alltså ett något annorlunda upplägg med dagens mått mätt och kanske inte heller alldeles vanligt då!? Något som kallades Gula Villan skulle rivas. Ett massivt bygge som tog all ledig tid att få omkull. Men vi klarade av det! Allt det här hade naturligtvis inte fungerat utan förstående fruar som tog hand om marktjänsten, menar han och sneglar mot fru Inger som just ställt fram kaffetermosen och sockerkakan och bestämt sagt åt Lars-Erik att vara en god värd.

Också politiken skulle bli en viktig del i Lars-Eriks liv. Redan tidigt 60-tal fick han sitt första uppdrag i Fritidsnämnden, som det då hette. 1970 skulle Häverö Kommun ombildas - liksom ABF. Lars-Erik blev nu anställd som studiesekreterare med placering i Hallstavik. Även i Folkets Hus styrelse hade han kommit med under sent 60-tal. Vid den här tidpunkten hade planerna om ett nytt Folkets Hus i Hallstavik tagit fart. Lars-Erik fungerade som vice ordförande fram till 1975 då ordförande spårlöst försvann! Ibland sägs det att man som vice bara är ett hjärtslag från ordförandeposten! Lars-Erik gick in som ordförande och flyttade samtidigt till Norrtälje och blev också ordförande för Folkets Hus i Norrtälje! Strax skulle planeringen även för ett nytt Folkets Hus där börja. I det projektet menar Lars-Erik att han jobbade lite i motvind men till slut blev det ett nytt hus även i Norrtälje. Den förlösande motivationen var att huset skulle försköna staden!

I början av 2000-talet fick Lars-Erik pension från ABF, de ville förnya och förnygra, och då passade han på att flytta tillbaka till Hallstavik.

Många har uppdragen varit, bla ordförande för Väddö

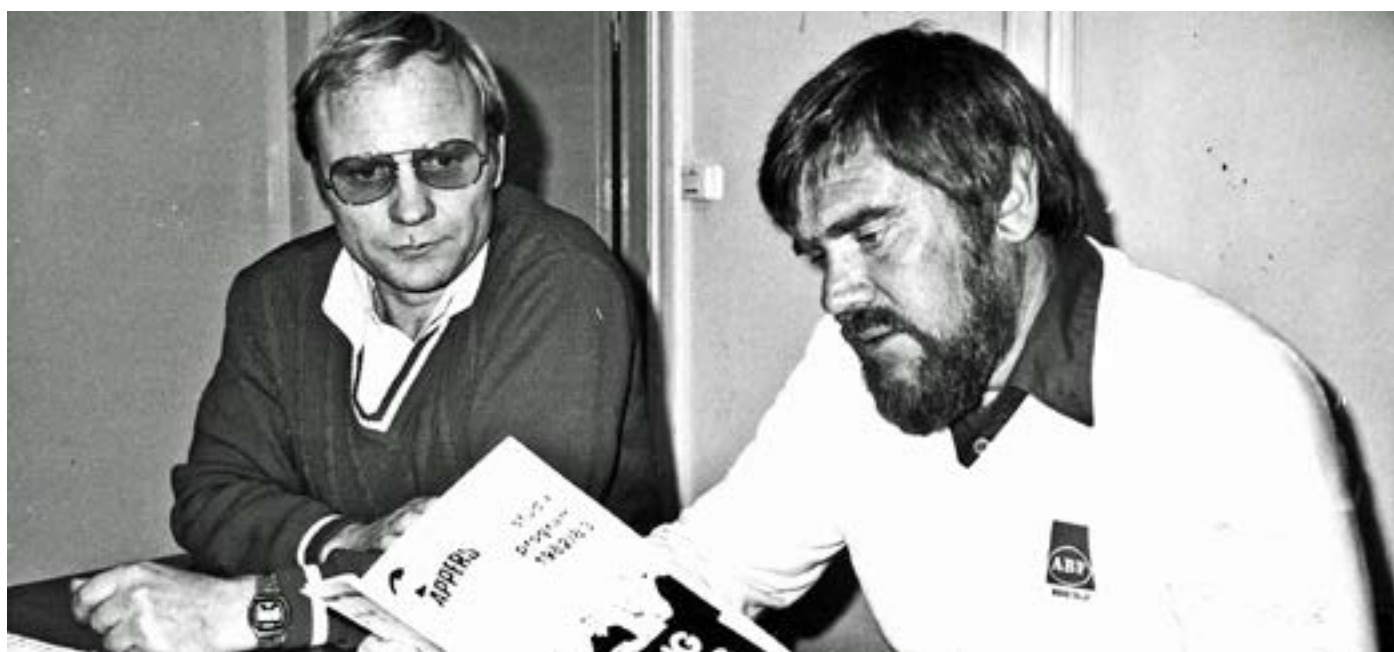
Folkhögskola och i MK Orion, men i den här texten har vi långt ifrån berört alla Men det han är mest nöjd med att ha kunnat påverka utgången av handlar om Pythagoras tändkulemotorfabrik i Norrtälje Under första halvan av 80-talet var det bestämt att byggnaderna skulle rivas och rivningstillståndet var klart - ”på måndag börjar de riva” hintade stadsarkitekten till Lars-Erik som vid tidpunkten var ordförande i byggnadsnämnden. Goda råd var dyra! Lars-Erik kände Bengt Göransson som då var minister. Bengt var vid tidpunkten upptagen med en konferens på Brunnsviks folkhögskola i Ludvika och var dessvärre inte nåbar. Då satte sig Lars-Erik i bilen och åkte upp till Dalarna. Bengt lovade att prata med Riksantikvarieämbetet och därefter kunde rivningsplanerna stoppas. I dag är Pythagoras som bekant museum.

Fortfarande idag håller sig Lars-Erik ajour och har några lagom betungande uppdrag. Längre var han som sagt involverad i Folkets Hus-föreningen i Hallstavik och här hålls han fortfarande med styrelsen.

Mer tid till andra aktiviteter med andra ord. Något jag sneglat på under intervjun är husbilen som står parkerad lite längre bort alldeles vid sidan av uppfarten och det visar att den får ut och lufta sig med jämna mellanrum. Den är gammal, säger Lars-Erik när vi egentligen avslutat intervjun och gått iväg för att titta på den, men i bra skick. Vi tar nog en sväng lite mer norrut om det blir fint väder till helgen, tillägger han!

Upptäckarlusten verkar alltså finnas kvar, liksom motorintresset.

Anders Lidén

Hans-Jürgen Pilz, avd.68-s studieorganisatör i samtal med och Lars-Erik Jansson studiesekreterare

Två minuter i skickar hon ett kort SMS med texten "Påväg", jag svarar med ett oändligt långt "Jagmed". Mycket ska hinnas med, men ingen sitter alltså och väntar på den andre!

Hon med de korta SMS:en heter Karolin Hast och valdes vid årsmöte in som ersättare i avdelning 68:s styrelse. Hon blir därmed också kontakombud och kommer under året även att sitta med i förhandlingskommittén. Nu har vi stämt möte för en intervju till PappersMagasinet!

Karolin kommer träningsklädd till intervjun och tanken är att hon direkt efter intervjun ska ut på ett löpningspass. Dessvärre börjar det verkligen hällregna! Åskan ackompanjerar regnet. Förutsättningar som gör det mindre inspirerande att slira runt på elljusspårets flis. Men inget ont som inte för något gott med sig – nu blev det ju mer tid till intervjun! En bra början på en intervju är naturligtvis den klassiska sportfrågan: Hur känns det?

Det känns bra, svarar hon. Och stort! Det känns hedrande att få förtroendet att representera något där det finns så mycket tradition som i avd 68. Angående Förhandlingskommittén - där hon har hunnit vara med på ett möte - blir resonemanget att det är intressant, och att frågorna var begripliga. "Inget flög över huvudet".

- Många av frågorna vid den här förhandlingen handlade om områden där jag jobbat och känner till mycket om.

Finns det något som du ser extra mycket fram emot i uppdraget? Hon drar lite på svaret som om det finns många saker att välja på men svarar till slut att det är ökad facklig kompetens. Karolin förklarar att det alltid känns frustrerande att inte ha svaret själv och när omgivningens svar många gånger mest liknar gissningar, skulle det vara bra att veta själv - eller åtminstone veta var man ska leta! Dessutom hoppas hon att rollen innebär ytterligare utveckling på det mer personliga planet.

Onekligen känns det som en spännande tid att komma in i styrelsen, fortsätter hon, då några ankare som varit med väldigt länge snart kommer att sluta. Hennes tidigare erfarenheter från föreningslivet och andra styrelser som befunnit sig i det läget har gått igenom sina växlingar med skiftande resultat men det är ingen stor farhåga då avdelning 68 verkar stabil och har en färdriktning oavsett.

Förutom den ökade fackliga kompetensen – finns det något mer du har funderat över i uppdraget?

- Jag vill försöka vara ett föredöme och kanske rent av locka några yngre till att ta fackliga uppdrag. Styrelsen har en åldersstruktur som på många sätt reflekterar hur det

har sett ut på fabriken i många år, men nu har det fyllts på med många yngre och då är det bra om styrelsen också speglar det.

En bit in i intervjun har vi hunnit nosa lite på ökad facklig kompetens, tradition och åldersstruktur. Det leder fram till frågan om hur Karolin upplever det fackliga intresset i omgivningen?

- Det finns absolut ett intresse, men något ojämnt fördelat, och egentligen är det väl lite märkligt att inte ännu fler verkar ännu mer intresserade eftersom det handlar om frågor som påverkar oss alla?! Men kanske känner man sig trygg med att det finns en stark fackförening som tar hand om de olika problem som kan uppstå? Själv känner jag att jag vill veta mer om allt oavsett om det handlar om fackliga frågor, träningsupplägg, kost etc! När man kommer in i något så blir man också mer uppmärksam. Nu när jag har blivit kontaktombud så liksom spårar jag upp de fackliga diskussionerna från arbetskamraterna på ett annat sätt än tidigare.

Karolin menar att hon nu har fått extrautrustning i form av blå volvo-öron! Något frågande tittar artikelförfattaren upp från det ivriga antecknandet...jaha, blå volvo-öron, alltså?

Ja, förklarar hon, om du precis har köpt en blå Volvo så kommer du plötsligt att uppmärksamma alla blå volvo-bilar längs vägarna!

En begriplig liknelse, jag kan lugnt återgå till antecknandet och konstaterar samtidigt att intervjun börjar närma sig sitt slut. Avslutningsvis, kan man säga att du följer någon sorts ledstjärna?

Jo, rättvisan är viktig – jag vill att saker ska vara rättvisa! Man ska ha samma förutsättningar – ingen ska åka gräddfil bara för att den tex råkar känna någon eller har en bra svada.

Minsann, låter det inte som om politiken står på tur? Hennes ”neeeeej” låter ganska tydlig. Det är mycket annat som ska hinnas med – och hon vill göra det bra och inte bara halvdant! Familjen, hemmet och huset vill ha sitt, träningen, hästarna, jobbet, de fackliga uppdraget, och nu också industribrandkåren. Kanske blir det också något med den kommunala räddningstjänsten där anställningstest görs under september.

Intervjun är färdig och löppasset regnade bort. ”Då får det bli ett styrkepass på gymmet istället!” Bra att ha ett alternativ i fickan och säkert en bra uppladdning inför det kommande nattskiftet. Men först blir det en fika och barnhämtning hos mamma. I nästa ögonblick ser jag hennes blå Volv...Toyota slira iväg. Mycket ska hinnas med, helt enkelt!

Anders Lidén

■ DIKTHÖRNAN ROBERT WAHLSTRÖM

Gadden

*Långt hemifrån.
På stranden
av en grekisk ö
kom förlåtelsen.
På varje våg dansade
ett leende månsken.
viskade att i morgon*

skulle smärtan

vara över

*En ny dag ska gry
som mitt hopp hade lovat.*

Dagen

*då giftet från dina ord
har slutat verka.*

Står det skrivet i stjärnorna?

Astrologi är den påstådda konsten att av himlakropparnas rörelser och inbördes ställningar dra slutsatser om människors öden. Människan har länge varit medveten om att det som finns utanför vår atmosfär påverkar oss och våra liv. Rent praktiskt så är detta uppenbart med flod och ebb som påverkas av månens rörelsemönster och även via de ämnen och objekt som kontinuerligt tar sig in i vår atmosfär. Kort sagt så är det uppenbart att vi inte är frikopplade från resten av universum men betyder det att stjärnornas position influerar vårt känsloliv?

Astrologi är givetvis ett ämne som ligger något utanför en enkel studieorganisatörs förmågor. Men tänkvärt blir det ändå i ett perspektiv redan med makroobjektivet. Vi kanske inte nödvändigtvis behöver utanför atmosfären för att se vad som händer på nära håll i en relativt nära framtid – eller för all del just nu:

För tyvärr påverkas vi fortfarande av pandemin, även när det gäller fackliga studier. Många hade hoppats att hösten skulle innebära att den ordinarie verksamheten skulle kunna dras igång igen. Men med anledning av det rådande läget och Folkhälsomyndighetens rekommenda-

tioner blir rekommendationen även från LO centralt att alla tvärfackliga utbildningar som inte kan köras digitalt ställs in året ut. Digitala distansutbildningar blir därmed huvudinriktningen.

I dagsläget finns få handledare som är redo att hålla digitala kurser men det är full fart med att utbilda så många handledare som möjligt för att ändå kunna tillgodose delar av kursutbudet.

Massor av kurser pausas och de kurser som helt enkelt inte lämpar sig som digitala måste också skjutas på framtiden. Men lite rörelse i det ganska kompakta studiemörkret kommer tex från ABF och LO-distriktet i Dalarna och Gävleborg som har en sekreterarutbildning som är redo att köras digitalt i oktober.

Även LO ämnar komma igång med några distanskurser på Runö. En gammal favorit är "Att informera och agitera" och den allmänfackliga utbildningen "Insikter".

På hemmaplan? Viss planering har gjorts för att senare under hösten kunna komma igång med en facklig grundutbildning. I våras var planeringen för en ny kurs långt framme när vi bestämde oss för att skjuta denna på fram-

tiden. Då var allt med covid-19 fortfarande nytt, men sedan dess har vi fått lite mer vana av hur man hanterar saker under ett speciellt år.

FGU:n är nu tänkt att hållas fysiskt men självklart enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer, bland annat med en mindre grupp än normalt, i en stor lokal där det går att hålla avstånd etc. Men fler förändringar jämfört ”mallen” kan bli nödvändigt (men så har det å andra sidan blivit inför varje ny FGU). Tex har några föredragande tackat nej till medverkan, på grund av det rådande läget med coronaviruset, vilket självklart är acceptabelt. Dessa delar av utbildningen återstår då att lösa på ett annat men fortfarande vettigt sätt.

Vad gäller den motorsågsutbildning som nu ganska länge har varit på gång har också där en förnyad kontakt tagits med tänkt utbildare och examinator. Den utbildningen känns som redan från början coronasäkrad då man hanterar ganska små, överblickbara grupper åt gången. Det känns klokt då sågkedjor är vassa och fallande träd är tunga. Dessutom vistas kursen till stora delar utom-

hus. Dock innehåller utbildningen teorimoment där man samlas gemensamt inomhus. Men det momentet borde också gå att lösa på ett säkert sätt med en liten grupp!

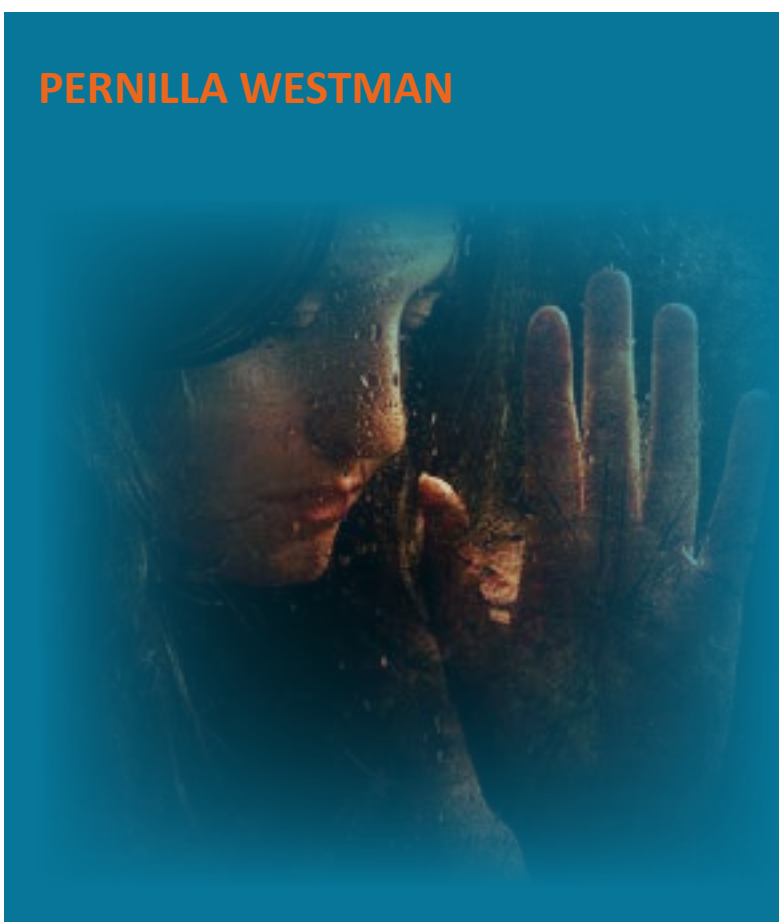
När studieorganisatören sätter upp fingret i luften känns det tydligt att ett stort intresse finns för den här utbildningen! Trots det relativa lugnet på utbildningsfronten just nu så hör medlemmar av sig med jämna mellanrum och funderar över om den blir av, och när – kanske står det skrivet i stjärnorna men känslan är åtminstone bra!

Anders Lidén

■ DIKTHÖRNAN

PERNILLA WESTMAN

*Jag stänger ner
sluter mig i mitt skal
Tänker inte lyssna mer
orkar ändå inte höra*

*I mitt inre är det glädje
och ljuv musik
Jag längtar inte ut
vill inte veta vad som sker*

*Jag stannar här
dit ingen når in i lugnet
Utanför blåser stormar
men det vet jag inte om*

Nyheter i Medlemsförsäkringarna

Nu händer det lite i medlemsförsäkringarna som du som medlem i Pappers har via ditt medlemskap. Det finns medlemsförsäkringar som förbundet betalar för alla medlemmar (obligatoriska) och det finns försäkringar som varje medlem själv kan välja att teckna (frivilliga). Gemensamt för dessa medlemsförsäkringar är att det är medlemmarna i Pappers genom förbundet som bestämmer hur försäkringsskyddet ska se ut.

Inkomstförsäkring

Vid halvårsskiftet så fick alla medlemmar i Pappers en ny obligatorisk medlemsförsäkring. Det är en inkomstförsäkring som gäller om du som medlem blir arbetslös. Försäkringen täcker upp den inkomst som överstiger taket i A-kassan. Enligt lag så får ersättning vid arbetslöshet ges med max 80 % av lön. Därför är ersättningen från inkomstförsäkringen 80 % av den lön som överstiger taket i A-kassan.

Regeringen har höjt taket i A-kassan från 25.000 kr/månad till 33.000 kr/månad under Coronapandemin. I skri-

vande stund så gäller denna höjning fram till den 3 januari 2021.

Inkomstförsäkringen har ett tak på 50.000 kr/månad och gäller i 300 dagar. Eftersom A-kassan räknar med femdagarsvecka så räcker skyddet i 60 veckor. Medlem som har en högre lön än 50.000 kr/månad kan komplettera skyddet att gälla den högre inkomsten men får då betala för det själv.

Så om du har en lön på 38.000 kr per månad och blir arbetslös så blir ersättningen från A-kassan 80 % av 33.000 och för den inkomst på 5.000 kr som A-kassan inte ersätter så ersätter inkomstförsäkringen motsvarande 80 % av lönen.

Orsaken till att Pappers inte har tecknat en försäkring som ger ersättning mer 80 % för de med lägre inkomst är att man enligt lag inte kan få mer än 80 % av sin inkomst i ersättning vid arbetslöshet. Skulle någon få mer än 80 % i ersättning så ska A-kassan sänka sin ersättning så den totala ersättningen blir 80 %.

Diagnosförsäkringen

I medlemskapet i Pappers så ingår det en diagnosförsäkring. Den lämnar idag en engångsersättning på 50.000 kr vid en allvarlig diagnos. (dessa diagnoser finns listat i villkoren). Den ersättning som ingår i medlemskapet kommer att sänkas till 25.000 kr vid årsskiftet. Om du vill ha kvar beloppet på 50.000 så kommer du att få den möjligheten men då själv betala för det. Mer information om det kommer att komma. Det är någonting som Julia från Folksam kommer att ta upp i sina möten framöver med Pappers medlemmar.

Se över dina försäkringar och din pension

Alla medlemmar kan få gå igenom sina försäkringar och få en pensionsprognos genom att träffa Julia Krokstedt från Folksam. Mötet sker via länk och det går bra att anmäla sig till Ulrika på avdelningen så ordnar hon att ni får er genomgång. Eftersom dessa förändringar nu sker så är det bra även för er som redan har träffat Julia att göra en ny genomgång.

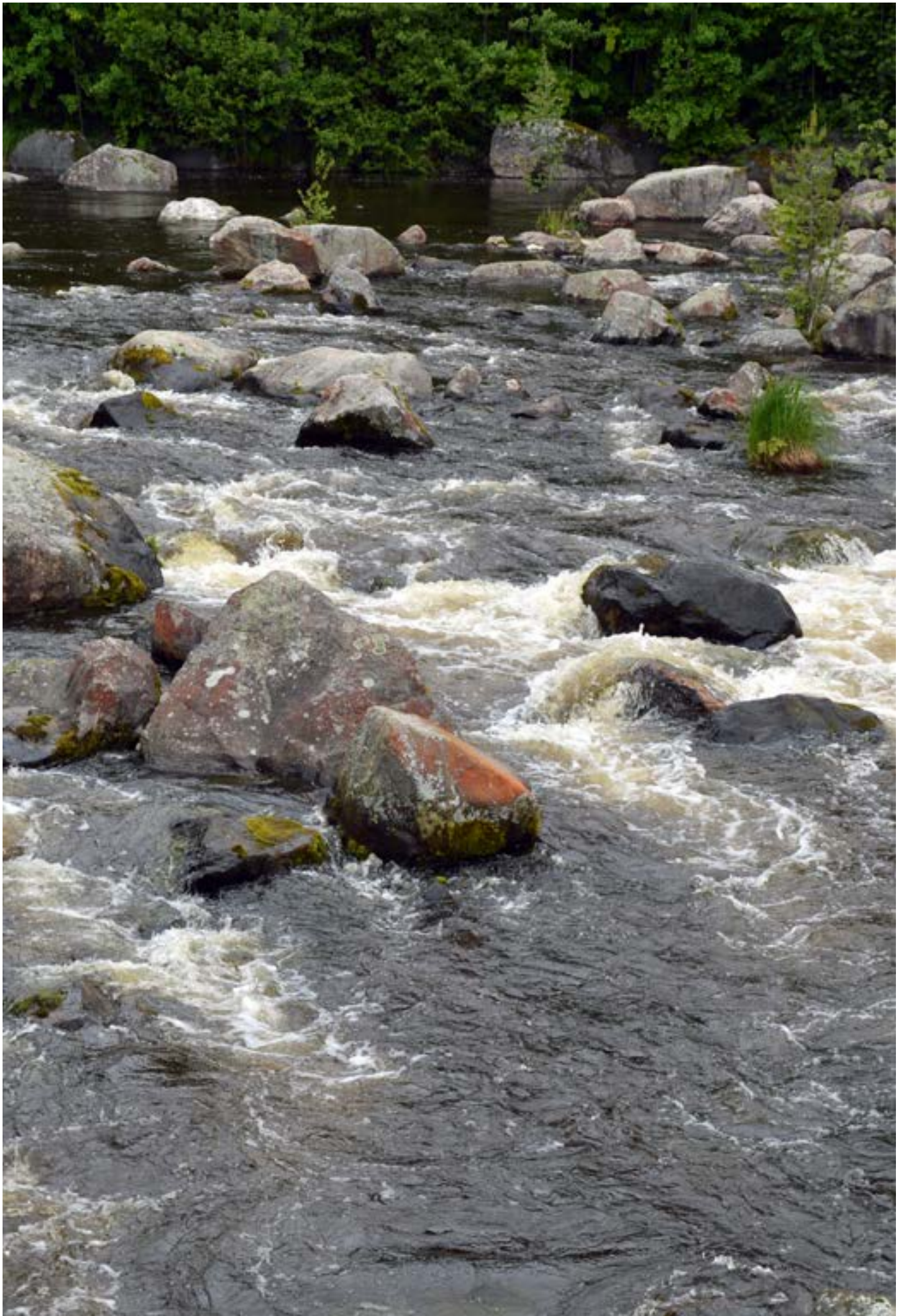
Så kontakta Ulrika på avdelningen så ser hon till att boka in er till ett möte med Julia från Folksam.

HAR DU HITTAT NYCKELN?

På andra sidan jobbet väntar en ny frihet och drömmar som kan bli verklighet. Med en schysst tjänstepension vill vi ge dig möjlighet att leva som du önskar. Drygt en halv miljon kunder har hittat sin nyckel till en schysst pension hos oss.

Lite från min hemesterresa med husbilen

Jag skulle ha åkt till Teneriffa i mars månad men jag avbeställde resan på grund av coronan. Jag beställde en resa till Kreta i maj, men även den blev inställd på grund av pandemin. Då bestämde min sambo och jag att satsa på en hemester istället!

Nu vill vi inte åka utomlands på ett par år! Vi vill istället resa inom Sverige och även åka över till Finland och Norge. Det får räcka med det ett par år framåt.

Vi har haft husvagn länge. Men i våras beslutade vi att köpa husbil och testa den typen av semester. Nu kan vi konstatera att det är en stor skillnad. Med husvagn stannar man oftast längre tid på samma ställe. Husbilen stannar man en till två nätter på samma ställe och sen åker man vidare till nästa ställe. Den här gången åkte vi ca 200 mil. Bland annat var vi på höga kustens Norrfällsvikens camping som vi har varit på många gånger tidigare när barnen var små. Senast jag var där var för ca 20 år sen. Campingen hade blivit mycket större. Det som hände där var att vi betalade för elen, men vi hade el bara några timmar! Elen hade blivit överbelastat så många var mycket irriterade. Till råga på allt så var vi alla tvungna att betala för elen också fast vi inte hade el. Campingen påstod att det inte var deras fel och då var det bara att betala.

I Sollefteå fick vi en mycket bra plats med bara några meter till vattnet och gångavstånd till Sollefteå centrum. Sedan åkte vi till Lofsdalens fjällcamping. Härlig luft och fin natur! På vägen till Idrefjällen träffade vi renar på vägen och dom var inte rädda för bilarna. De gick precis där dom ville. Efter fjällen så åkte vi till Dalarna och stannade i Älvdalen där vi tog en fika vid älven. Det var avkopplande. Tog en snabb titt på Mora centrum. Där såg vi mycket folk och många struntade i att hålla avståndet. Kändes som att de inte brydde sig om coronaviruset. Sedan åkte vi till Älvkarleby's härliga camping. Där tog jag årets första dopp! Härlig natur är det verkligen. Orkar man inte laga mat själv hittar man en bra restaurang med dagens rätt varje dag fram till kl. 15.00. Varje sommar besöker vi ofta Älvkarleby. Det ligger så nära Hallstavik. Bilderna visar några platser som vi besökte under resan.

Taisto Hautala

Älvkarleby

Malnbaden i Hudiksvall

Mora centrum

Höga kusten vid Norrfällsvikens camping

Älvkarleby

Första doppet i år - Älvkarleby

Idre fjäll - inte bara bilar på vägen

Sollefteå camping - en kanon plats

Lofsdalens fjällcamping - en härlig plats verkligen värt att åka till.

NR 2 KRYSSLÖSNING

S	O	M	M	A	R	V	Ä	D	E	R
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Vinnare av kryss nr 2 är:

1: pris Benita Humell, PM11

2: pris Petra Pilz-Humell, Huvudlab

MATLAGNING

Norska lefser med lax eller renkorv 8 portioner

Du behöver:

Ingredienser:

- 400 g kall kokt potatis
- 1 - 1 1/4 dl vetemjöl
- 1 tsk salt
- 100 gram smör

Renkorvsfyllning

- 1 renkorv i tunna skivor
- 1 dl riven pepparrot
- 2 dl crème fraiche
- persilja
- salt och peppar

Laxfyllning

- 8 skivor rökt lax
- 1 finhackad rödlök
- 2 dl crème fraiche
- salt och peppar

Gör så här

Dessa norska flatbröd av vetemjöl och potatis gräddas du i panna tills de får fin färg. Lägg in krämig laxröra eller pepprig renkorvsfyllning i de avsvalnade lefserna och servera dina lyxiga, matiga bröd med en iskall öl. Pressa eller mosa potatisen. Arbeta in mjöl och salt (lite i taget).

Forma degen till en rulle och dela den i 8 lika stora delar

Kavla ut varje del till kakor, ca 15 cm i diameter.

Grädda i torr gjutjärnspanna tills kakorna får fin färg.

Lägg bröden under bakduk så de håller sig mjuka medan de svalnar. Vid servering, lägg fyllningen i mitten av brödet. Vik ihop och njut, gärna med en kall öl.

Pappers inkomstförsäkring
80% i 300 dagar!

Folksam

Glöm inte!

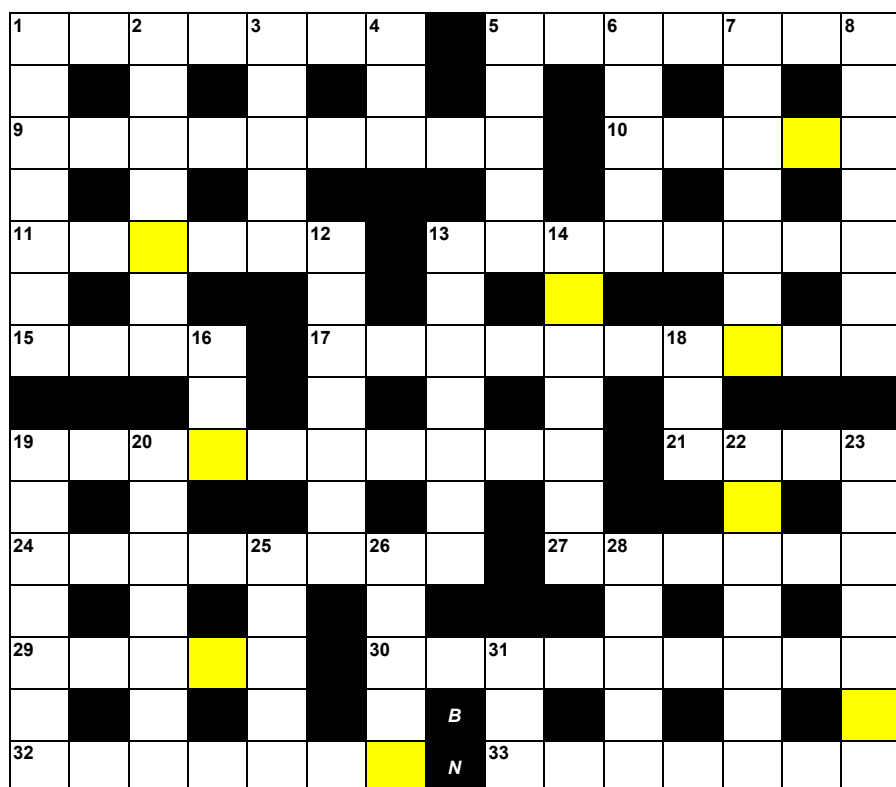
***Att bara du som är medlem i
Pappers har tillgång till landets
bästa inkomstförsäkring!***

Dags för ett nytt kryss. Du behöver inte lämna in hela krysset när du löst det. De bokstäver som hamnat i de tonade rutorna bildar ett "lösenord".

Lämna in detta lösenord tillsammans med ditt anst-nr, namn och avd. så deltar du i dragningen.

Du kan även maila lösenordet till oss :

avd68@pappers.se

Bland de inlämnade rätta svaren kommer vi lotta ut:

1: pris 2 st trisslotter

2: pris 1 st trisslott

Lodrätt

1. Fröken förr
2. Vik öster om Edeby
3. Fält
4. När Lillan kom till Jorden
5. Det var andra förr
6. Var ofta punkarens jacka
7. Sjöngs av fäbodjanta
8. Gör bilden digital
12. Sådan "venstre" finns i DK
13. Chevalereska
14. Gruppen
16. Spå
18. Med Lanca syd om Indien
19. Går speedwayheatet
20. Har randig svans på Skansen
22. Vit, mjuk och fransk
23. Sminka nedsättande
25. Riklig
26. Scarf
28. Lada
30. Slirig
31. Kaviarbehållare

Vågrätt

1. Tillämpar engifte	13. Tantfärg	29. Skogsfågeln
3. Kondor	15. Kan drabbas av starr	30. Skräckregissör
5. Kan både 100-åring och satir vara	17. Pällar från Nusnäs	32. Omger Gambia
7. Gjorde lampan (dialektalt)	18. Stjärna i Hollywood	33. Inneha mark
9. Kommer ej från segelplan	19. Skapade Rembrandt	
10. Anse	21. Långbent och långnäbbad	
11. Rödklädd ost	24. Patron	
	27. Är modern konst	

100 ÅR UNDER FÖRBUNDETS FANA

En unik skrift som presenterar förbundets
samtliga avdelningar i bild och ord!
Missa inte att skaffa ett eget exemplar!

LAYOUT: Aleksandar Srndovic
FRAMSIDA: Aleksandar Srndovic
BAKSIDA: Aleksandar Srndovic
NÄSTA NR: December 2020
ANSVARIG UTGIVARE:
Pappers avd 68

REDAKTIONEN:
Anders Lidén
Taisto Hautala
Aleksandar Srndovic
Mikael Holmberg
Roger Berglund

KONTAKT:
Pappers avd 68
Tyskavägen 1
763 81 Hallstavik
0175 26 390
www.avd68.com

Tryck: Hallstabil AB Hallstavik 2020